

ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

วันศุกร์ที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

โดย ฯพณฯ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

เมื่อวันพุธที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ที่ผ่านมา ผมได้มีโอกาสกล่าวปาฐกถาพิเศษในหัวข้อ “หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติกับการสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสังคม” ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นครั้งแรกที่ประชาคมโลกมีความพยายามในการสนับสนุนให้มีการกำหนดความรับผิดชอบของธุรกิจในการเคารพสิทธิมนุษยชน เป็นการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีเสาหลัก ๓ ประการ คือ ด้านการคุ้มครอง ด้านการเคารพ และด้านการเยียวยา

เสาหลักแรก ด้านการคุ้มครอง ถือเป็นบทบาทหน้าที่ของภาครัฐโดยตรง ในการดูแลไม่ให้เกิดบุคคลได้รับผลกระทบจากการดำเนินการของภาคธุรกิจตามหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่หลายฉบับ โดยรัฐบาลได้มีการออกกฎ ระเบียบ นโยบาย มาตรการต่างๆ เพื่อควบคุม กำกับดูแล และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเคารพสิทธิมนุษยชนมาโดยตลอด ซึ่งต่อจากนี้ไปรัฐบาลจะจัดทำแนวทาง และให้คำแนะนำภาคธุรกิจ เพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในการดำเนินกิจการของตน อีกทั้งดูแลให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับหลักการนี้ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันด้วย ตัวอย่างที่ดีในด้านการคุ้มครองนี้ ได้แก่ นโยบายของรัฐบาลในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมความไปถึงการทำประมงที่ผิดกฎหมายด้วย ซึ่งรัฐบาลนี้ถือว่าเป็นวาระแห่งชาติ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ เช่น ๑) การคุ้มครองบุคคลจากการตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์และการถูกเอารัดเอาเปรียบ โดยถูกบังคับให้ทำงานในสภาพที่เลวร้าย โดยให้มีความเข้มงวดในการตรวจเรือประมงและแรงงานบนเรือ ๒) การปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดสามารถยึดทรัพย์สินในคดีค้ามนุษย์มากที่สุดในรอบ ๑๐ ปี เป็นเงินเกือบ ๘๐๐ ล้านบาท และดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ รวม ๕๒ ราย และ ๓) การจัดตั้งแผนกคดีค้ามนุษย์ในศาลขึ้นเป็นพิเศษ เพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

ส่วนเสาหลักที่ ๒ ด้านการเคารพ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจโดยตรง โดยเฉพาะสิทธิของแรงงานที่เป็นคนกลุ่มแรกที่ภาคธุรกิจพึ่งพิงในการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน ปัจจุบัน เรามีกฎหมายคุ้มครองแรงงาน คุ้มครองสิทธิแรงงานในเรื่องของค่าจ้าง วันหยุด และการดูแลความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งครอบคลุมทั้งแรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้านที่เราจำเป็นต้องดูแลด้วย เพื่อให้เป็นไปตามหลักการสากลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ในการดำเนินธุรกิจให้มีความยั่งยืน ผมเห็นว่า ภาคธุรกิจต้องให้ความสำคัญกับชุมชน โดยพึงระมัดระวังไม่ให้เกิดการดำเนินธุรกิจส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น การปล่อยสารพิษ ของเสียที่เป็นพิษ โดยต้องมีกระบวนการจัดสารพิษที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งนี้ วันที่ ๕ มิถุนายน ของทุกปี เป็นวันสิ่งแวดล้อมโลก ผมขอความร่วมมือทั้งจาก

ภาคเอกชน ธุรกิจ และภาคประชาสังคม ในการดำเนินการตามแผน เพื่อลดก๊าซเรือนกระจกที่จะตั้งเป้าหมายว่าจะลดให้ได้ร้อยละ ๒๐ ภายในปี ๒๕๗๓ โดยจะดำเนินการใน ๓ สาขาหลัก ได้แก่ สาขาพลังงานและขนส่ง สาขากระบวนการทางอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ และสาขาการจัดการของเสีย สำหรับประชาชนทุกคน ก็มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติ และรักษาสิ่งแวดล้อมของโลกได้อย่างง่ายๆ โดยการงดใช้ถุงพลาสติก คัดแยกขยะ ณ ต้นทาง การปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ไม่จำเป็น ไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง ซึ่งนอกจากเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังเป็นสาเหตุหนึ่งของน้ำท่วมกรุงเทพฯ ในทุกวันนี้ด้วย

สำหรับสุดท้าย ด้านการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีหน่วยงานภาครัฐเป็นกลไกหลักในการดำเนินการ ผ่านระบบศาลในกระบวนการยุติธรรม และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่รองรับสิทธิของบุคคล ในการเรียกร้องให้มีการชดเชยความเสียหายที่เกิดจากการกระทำผิดในกรณีต่างๆ แม้ในปัจจุบันจะมีอยู่บ้างแล้ว แต่การแก้ไขปัญหโดยกระบวนการยุติธรรมนั้น ต้องใช้เวลานาน ดังนั้น ผมเห็นว่าเราต้องสร้างกลไกอื่นเข้ามาเสริมด้วย ในรัฐบาลนี้ เปิดช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนและไกล่เกลี่ยของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ เช่น ศูนย์ดำรงธรรม ในทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล และจังหวัด ที่ทำงานในรูปแบบ One Stop Service รับเรื่องราวร้องทุกข์ และแก้ไขปัญหาสำหรับประชาชนในเรื่องต่างๆ เบ็ดเสร็จภายในจุดเดียว นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ก็เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่จะรับเรื่องร้องเรียนและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ได้รับผลกระทบได้ นอกจากนี้ ผมเห็นว่าบริษัทหรือผู้ประกอบการเอง ก็ควรจัดให้มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนในสถานประกอบการของตน จัดและแก้ไขปัญหา หรือบรรเทาผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในเบื้องต้นก่อนที่จะบานปลาย ทั้งนี้ ผมเชื่อว่าการทำธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชน จะเป็นผลดีต่อธุรกิจในระยะยาวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปัจจุบัน การซื้อสินค้าหรือบริการของผู้บริโภคนั้น โดยเฉพาะผู้บริโภคในประเทศตะวันตก ไม่ได้คำนึงถึงแต่เพียงคุณภาพของสินค้าหรือบริการเท่านั้น แต่ยังดูด้วยว่ากระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการมีการเอาใจใส่เปรียบแรงงาน หรือทำให้ชุมชนในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ หากปรากฏว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกระบวนการผลิตสินค้าเหล่านั้น ก็อาจจะถูกปฏิเสธแม้ว่าจะมีคุณภาพที่ดีก็ตาม จะเห็นได้ว่า การทำธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชนนั้น มีความสำคัญโดยตรงกับมาตรการทางการค้า และความต้องการของตลาดที่จะช่วยให้การพัฒนาประเทศมีความยั่งยืน สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน SDG 2030 อีกด้วยนะครับ
